

El pop «skatalitiu» de Xaka-Wó i la llengua provocadora del Club de Mares Esportives

/ Jordi Vicent

El roc de la morta viva

¿Quina música fan els nostres roquers? ¿Quants canten en català?
¿Què hi ha del futur i la supervivència? Pep Laguarda fa una suggestiva visita a les galeries del roc valencià.

És cert. Les modes són estupendes però —¡ai!— no ni ha moda que deu anys dure. Els estils, sí, ¿veus? Els estils, ben al contrari, es poden passar dècades sense envellir ni gota, que ja és mèrit. Però posem-ne de seguida un exemple aclaridor:

Entre els intel·lectuals «progres», sobretot dels anys seixanta, s'estilava a muntó posar-se l'anorac i encaminar-se a les llibreries a comprar discos de la *protest-song* i/o de la *chanson française* i/o de la seua filla pobra: l'acabada d'estrenar *Nova Cançó Catalana*, en la qual els participants valencians eren els millors (!).

Raimon, per ser musicalment, al principi, més italià que no els altres. L'Ovidí perquè fa, de veritat, actuacions molt dignes de ser escoltades en les taernes proletàries i/o ru-

rals, que és per al que s'han parit. Els 4 Z per versionar tan bons artistes i per ser quasi un conjunt de folk-roc. Mari Carme Girau per fer del folk valencià una cosa entranyable, quotidiana i assequible, passant olímpicament de males històries. Marià Alberó per adonar-se —ja des de la Rambla barcelonina— com «tirava» la terreta, possiblement gràcies —mercès— als valencians del nord: Joan Manuel Serrat, La Motta, Pau Riba, Quico Pi de la Serra..., i, potser, els altres exiliats: Guillem d'Efak, que, a més, era negre i la Maria del Mar en plà «Mercè».

Siga com siga, buscaven en aquestes plaques lletres amb missatge per rascar-se la barba i protestes d'allò més rabioses, que feien tremolar els budells dels tímids intel·lectualius tan sols amb el *morbo* d'imaginar-se la «grista-

po» presentant-se —¿que voldran aquesta gent que truquen de matinada?— de «registre» en casa.

Vet ací, doncs, un exemple de la diferència entre el que es sol dir «moda» i «estil». Entre les modes hi havia l'anorac, la «chanson française», la «protest-song» i la «Cançó». I entre els estils, allò d'*oposar-se al que hi ha establert* i, segons sembla, la *barba* —que continuen lluint els mateixos, encara que avui hagen canviat possiblement aquelles «inquietuds testimonials» per l'interès de la gastronomia.

Seriosament, el que és ben segur és que les modes que mantenien la «Cançó» s'esfumaren fa ja quinze anys o més. I és per això que el *revival* cançoner, entorn del 75, féu que molts constatarem com aquelles tonadetes, de sobte, es revelaven com un autèntic Cadàver Desen-

terrat o el Retorn de la Morta Viva. I, naturalment, de la situació o el rol de l'anomenada «Cançó» avui dia —ja avançat l'any 84—, no cal parlar-ne: Ni senyal.

Nello Bacora balla el «Break»

Però de l'actualitat, abans que res, caldria remarcar —encara que siga obvi— que, tant la ràdio, com la premsa escrita —siga de la classe d'ambigüitat ideològica que siga—, com els concerts en directe, com la música programada en llocs públics com ara *pubs*, discoteques, pistes de patinatge, etcètera, i el mateix cinema, parlem i/o emeten massivament sons actuals com l'*scratching*, el *break*, el tecno-pop, l'*electro-funk*, etcètera. Si no en reconeixes cap tu mateix, ja estàs passat de moda, ho sent.

Sí, senyor, tot aquest guirigall, que podríem anomenar genèricament roc o pop, si voleu. Perquè aquest embolic de melodies, amic, forma avui dia l'equivalent de la tan discutida «música popular». I, a més, si regirem en l'assumpte ara i ací, trobarem quasi mig miler de grups pop valencians, dels quals

més de dos centenars han gravat maqueta i més d'una trentena han vist plastificats els seus treballs moderns o postmoderns. Més, encara: el «bloc» valencià que fa «tecno» i edita en multinacionals gaudeix del domini absolut del mercat a nivell estatal dins d'aquesta modalitat. ¿Que t'ha paregut, morrut?

No és difícil, però, imaginar l'efecte mental que acompanya el fet que la totalitat de les lletres que s'entenen ens martellegen en l'idioma imperial. I, damunt, pensant que el jovent d'avui es passa el dia sentint cançons de moda. Jo també, per això ho sé.

A continuació, per tant, la pregunta que a mi m'agradaria formular-te seria aquesta: ¿quants artistes coneixes que facen roc, etcètera, en català? Pensa-ho, per favor... torna-t'ho a pensar... Un servidor, Pep Laguarda, des de l'any 79 executa, tant en gravacions (inèdites) com en totes les actuacions, els estils següents: pop, roc, blues, ska, reggae, etcètera.

Doncs, n'hi ha. Naturalment amb una existència heroica, però, n'hi ha. ¿Que qui són? Jo mateix a banda i passant d'eventuals realitzacions en altres àrees catalanoparlants,

Pep Laguarda en plena actuació

hauríem d'esmentar *Xaka-Wó*, que ja duu unes quantes actuacions poperes i «skatalístiques», una maqueta equivalent a un minielapé i un «punch» inusitat en escena. També podríem parlar del *Club de Mares Esportives*, que han presentat tres cassettes independents amb gran èxit de crítica radiofònica lliure i que han canviat la llengua en aquesta darrera —¡oh, miracle!— i es diu

així: *En la Llengua*, en la qual la veu d'un servidor s'ha fet sòcia honorària. Un record, ara, als elapés *Cambres i Humitat*. *Relativa* de Bustamante i Remigi Palmero, quan encara s'ho feien en la nostra llengua.

També *Pantaix* es pot dir que està en l'assumpte des que l'Eduard Joanes gravà un *single*, apàticament inadvertit pels que diuen preocupar-se

d'aquest apartat, però que temps després vérem inclòs en el seu àlbum *Gastronomia Radioactiva*. I variats intents coneguts i desconeguts, arreu dels pobles valencians. Brots que, vist i no vist, desaparegueren del mapa, no sense fer el seu paper o paperet.

Més val això que no la indiferència de tots aquells que diuen mirar al futur i alhora interessar-se per la música autòctona i que amb gran tranquil·litat viuen creient que cal ser «culturalista» per a cantar en català i/o que Prat de la Riba és un autor idoni de cara a l'any 2000.

No, amic, no. No ho penses més: el roc i família, i avant. Perquè és, segons sembla, el llenguatge musical jove i no tan jove de l'actualitat i, que, a la millor, va per a llarg.

I, sobretot, perquè nosaltres som, precisament en aquest moment, els habitants del País Valencià que potser guaitarem al segle XXI. I haurem de mostrar als infants d'aleshores que l'existència del Poble Valencià no és *en cap dels casos* una dèria d'ancià indígena i que el nostre idioma no ha de ser mai una curiositat etnològica perduda en un departament de lingüística de la Universitat del Futur. Amén.

café **claca**

El Teatre Fantàstic

El Teatre Fantàstic és un espectacle de màgia, amb trucs de grans il·lusions i carregat d'imaginació. La plàstica i la imatge perfectament unides a la música aconsegueixen portar l'espectador a un món insòlit.

DEL 15 AL 24 DE NOVEMBRE DE 1984

6 ÚNICS DIES

Dijous, 11 nit

Divendres, 11 i 1 nit

Dissabte, 11 i 1 nit

Reserves al tel. 351 89 75